

საქართველოში ძალაშია მინისტრთა კაბინეტის
1994 წლის 16 მაისის N 302 დადგენილებით

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენცია

წინამდებარე კონვენციის მხარეები,
აღიარებენ რა იმას, რომ დედამიწის კლიმატის ცვლილება და მისი
არახელსაყრელი შედეგები წარმოადგენს კაცობრიობის საერთო შემოფოტების საგანს,

შეშფოთებულნი იმით, რომ ადამიანის მოღვაწეობის შედეგად მოხდა სათბურის
გაზების კონცენტრაციის მნიშვნელოვანი ზრდა ატმოსფეროში, რომ ასეთი ზრდა
აძლიერებს სათბურის ბუნებრივ ეფექტს და რომ ეს გამოიწვევს საშუალოდ, დედამიწის
ბედაპირსა და ატმოსფეროს დამატებით გათბობას და მას შეუძლია მოახდინოს
არახელსაყრელი გემოქმედება ბუნებრივ ეკოსისტემებსა და კაცობრიობაზე.

აღნიშნავენ რა იმას, რომ როგორც წარსულში, ისე ამჟამად სათბურის გაზების
გლობალური გამონაბოლქვების უდიდესი წილი მოდის განვითარებულ ქვეყნებზე, რომ
განვითარებად ქვეყნებში ერთ სულ მოსახლეზე გამონაბოლქვების დონე ჯერ კიდევ
შედარებით დაბალია და რომ განვითარებად ქვეყნებში გამონაბოლქვების წილი
გაიზრდება განვითარების დარგში მათი სოციალური საჭიროებისა და
მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით,

ითვალისწინებენ რა დედამიწისა და მღვის ეკოსისტემებში სათბურის გაზების
მშთანთქმელებისა და დამაგროვებლების როლსა და მნიშვნელობას,

აღნიშნავენ რა კლიმატის ცვლილების პროგნოზების მრავალ უზუსტობას,
კერძოდ, მათ ვადებთან, მასშტაბებთან და რეგიონალურ თავისებურებებთან
მიმართებაში,

აღიარებენ რა იმას, რომ კლიმატის ცვლილების გლობალური ხასიათი
მოითხოვს ყველა ქვეყნის მაქსიმალურად ფართო თანამშრომლობასა და
მონაწილეობას ეფექტური და ჯეროვანი საერთაშორისო რეაგირების მიზნით
მოღვაწეობაში, მათი საერთო, მაგრამ დეფერენცირებული პასუხისმგებლობისა და
რეალური შესაძლებლობების, აგრეთვე მათი სოციალური და ეკონომიკური პირობების
შესაყვესად,

ეყრდნობიან რა ადამიანის გარემოს პრობლემებზე გაერთიანებული ერების
ორგანიზაციის კონფერენციის მიერ 1972 წლის 16 ივნისს სტოკჰოლმში მიღებული
დეკლარაციის შესაბამის დებულებებს,

შეახსენებენ რა იმას, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდებისა და
საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად სახელმწიფოებს აქვთ
სუვერენული უფლება დაამუშაონ თავიანთი საკუთარი რესურსები გარემოსა და
განვითარების დარგში თავისი პოლიტიკის შესაბამისად და პასუხისმგებლები არიან
უზრუნველყონ ის, რომ მათი იურისდიქციის ან კონტროლის ფარგლებში მოღვაწეობა
არ მიაყენებს ზარალს ეროვნული იურისდიქციის მოქმედების საზღვრებს გარეთ სხვა
სახელმწიფოების ან რაიონების გარემოს,

კვლავ ადასტურებენ რა კლიმატის ცვლილებაზე რეაგირების საქმეში
საერთაშორისო თანამშრომლობისას სახელმწიფოთა სუვერენიტეტის პრინციპს,

აღიარებენ რა იმას, რომ სახელმწიფოებმა გარემოს დარგში უნდა აამოქმედონ ეფექტური კანონმდებლობა, რომ მართვის სფეროში ეკოლოგიური სტანდარტები, მიზნები და პრიორიტეტები უნდა ასახავდნენ გარემოსა და განვითარების იმ ასპექტებს, რომელთა მიმართაც ისინი გამოიყენება და რომ ბოგიერთი ქვეყნის მიერ გამოყენებული სტანდარტები, ეკონომიკური და სოციალური დანახარჯების თვალსაზრისით, შეიძლება უადგილო და დაუსაბუთებელი იყოს სხვა ქვეყნებისათვის, კერძოდ, განვითარებადი ქვეყნებისათვის,

იმოწმებენ რა, გარემოსა და განვითარების თაობაზე გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონფერენციის შესახებ გენერალურ ასამბლეის 1989 წლის 22 დეკემბრის 44/228 რეზოლუციის დებულებას და კაცობრიობის ამქამინდელი და მომავალი თაობების ინტერესებისათვის გლობალური კლიმატის დაცვის შესახებ 1988 წლის 6 დეკემბრის 43/53, 1989 წლის 22 დეკემბრის 44/207, 1990 წლის 21 დეკემბრის 45/212 და 1991 წლის 19 დეკემბრის 46/169 რეზოლუციებს,

იმოწმებენ რა აგრეთვე კუნძულებისა და სანაპირო რაიონებისათვის, განსაკუთრებით დაბლობი მღვისპირა რაიონებისათვის მღვის დონის შესაძლო აწვევის არახელსაყრელი შედეგების შესახებ გენერალური ასამბლეის 1989 წლის 22 დეკემბრის 44/206 რეზოლუციების დებულებებს და გაუდაბნობასთან ბრძოლის გეგმის განხორციელების შესახებ გენერალური ასამბლეის 1989 წლის 12 დეკემბრის 44/ 172 რეზოლუციის შესაბამის დებულებებს,

იმოწმებენ რა შემდეგ, 1985 წლის ვენის კონვენციის ოზონის ფენის დაცვის შესახებ და 1987 წლის მონრეალის ოქმს ოზონის ფენის დამშლელი ნივთიერებების შესახებ 1990 წლის 29 ივნისის ცვლილებებითა და შესწორებებით,

ცნობად იღებენ რა მინისტრთა დეკლარაციას, მიღებულს 1990 წლის 7 ნოემბერს კლიმატის მეორე მსოფლიო კონფერენციაზე,

აყნობიერებენ რა მრავალი სახელმწიფოს მიერ კლიმატის ცვლილების დარგში წარმოებული ანალიზური მუშაობისა და იმ წვლილის დიდ მნიშვნელობას, რომელიც შეაქვთ მსოფლიო მეტეოროლოგიურ ორგანიზაციას, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს პროგრამას და სხვა ორგანოებს. ორგანიზაციებს და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სისტემის ორგანოებს, აგრეთვე სხვა საერთაშორისო და სამთავრობათაშორისო ორგანოებს სამეცნიერო კვლევების შედეგების გაცვლისა და კვლევების კოორდინაციის პროცესში,

აღიარებენ რა იმას, რომ ღონისძიებები, რომლებიც საჭიროა კლიმატის ცვლილების პრობლემათა გაგებისა და გადაჭრისათვის, გაცილებით უფრო ეფექტური იქნება ეკოლოგიური, სოციალური და ეკონომიკური თვალსაზრისით იმ შემთხვევაში, თუკი ისინი დაეფუძნებიან შესაბამის სამეცნიერო, ტექნიკურ და ეკონომიკურ მოსაზრებებს და მუდმივად იქნებიან გადასინჯული ამ დარგებში მიღებული უახლოესი შედეგების გათვალისწინებით,

აღიარებენ რა თვით კლიმატის ცვლილების პრობლემათა გადაჭრის ღონისძიებათა ეკონომიკური დასაბუთების შესაძლებლობას, აგრეთვე მათ უნარს ხელი შეუწყონ სხვა ეკოლოგიურ პრობლემათა გადაწყვეტას,

აღიარებენ რა აგრეთვე განვითარებული ქვეყნების მიერ გლობალურ, ეროვნულ და შეთანხმების შემთხვევაში რეგიონალურ დონეებზე რეაგირების ყოვლისმომცველი სტრატეგიის შემუშავების მიმართულებით პირველ ნაბიჯად მკაფიო პრიორიტეტების საფუძველზე მოქნილი ზომების დაუყოვნებლივი გატარების აუცილებლობას, რომლებიც

მოიცავდნენ სათბურის ყველა გაზს სათბურის ეფექტის გაძლიერებაში მათი შედარებითი როლის სათანადო გათვალისწინებით,

აღიარებენ რა შემდეგ, რომ დაბლობი და სხვა პაგარა კუნძულოვანი ქვეყნები, ქვეყნები დაბლობი სანაპიროებიანი, გვალვიანი და ნახევრად გვალვიანი რაიონებით ან რაიონებით, რომლებიც განიცდიან წყალდიდობებს, გვალვებსა და გაუდაბნობებს, და განვითარებადი ქვეყნები მოწყვლადი მთიანი ეკოსისტემებით, განსაკუთრებით მგრძობიარენი არიან კლიმატის ცვლილების არახელსაყრელი შედეგების მიმართ,

აღიარებენ რა იმ ქვეყნების, კერძოდ, განვითარებადი ქვეყნების, სათბურის გაზების გამონაბოლქვების შეზღუდვის ღონისძიებებიდან გამომდინარე განსაკუთრებულ სიძნელეებს, რომელთა ეკონომიკა განსაკუთრებით არის დამოკიდებული სათბობის წიაღისეული სახეობების წარმოებაზე, გამოყენებასა და ექსპორტზე,

ადასტურებენ რა იმას, რომ კლიმატის ცვლილებაზე რეაგირების ზომები კოორდინირებული უნდა იყოს, მდგრადი ეკონომიკური ზრდისა და სიღარიბის აღმოფხვრის საქმეში განვითარებადი ქვეყნების კანონიერი პრიორიტეტული მოთხოვნების სრული გათვალისწინებით, სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ღონისძიებათა საერთო კომპლექსთან, იმისათვის რომ არ დაიშვას მასზე არასასურველი გემოქმედება,

აღიარებენ რა იმას, რომ ქვეყანა, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნები, საჭიროებს მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მისაღწევად აუცილებელ რესურსებზე ხელმისაწვდომობას, და იმისათვის, რომ განვითარებადმა ქვეყნებმა წინ წაიწიონ ამ მიზნისაკენ, მათი ენერგომეგარობები უნდა გაიზარდოს მთლიანობაში უფრო მაღალი ენერგოეფექტურობის მიღწევისა და სათბურის გაზების გამონაბოლქვებთან ბრძოლის გათვალისწინებით, მათ შორის ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების გზით იმ პირობებით, რომლებიც ასეთ გამოყენებას ეკონომიკური და სოციალური თვალსაზრისით ხელსაყრელს ხდიან,

აღსავსენი არიან რა გადაწყვეტილებით დაიცვან კლიმატური სისტემა ამჟამინდელი და მომავალი თაობებისათვის,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1 განმარტებები

აღნიშნული კონვენციის მიზნებისათვის:

1. “კლიმატის ცვლილების არახელსაყრელი შედეგი” ნიშნავს ფიზიკურ გარემოში ან ბიოგაში კლიმატის ცვლილებით გამოწვეულ ცვლილებებს, რომლებიც მნიშვნელოვან ნეგატიურ გავლენას ახდენენ ბუნებრივი და რეგულირებადი ეკოსისტემების შემადგენლობაზე, ადღენით თვისებებზე ან პროდუქტიულობაზე ან სოციალურ-ეკონომიკური სისტემების ფუნქციონირებაზე, ანდა ადამიანის ჯანმრთელობაზე და კეთილდღეობაზე.

2. “კლიმატის ცვლილება” ნიშნავს კლიმატის ცვლილებას, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ განპირობებულია ადამიანის აგმოსფეროს გლობალური შემადგენლობის ცვლილების გამოწვევი საქმიანობით, და რომელიც აძლიერებს დროის შედარებადი პერიოდების განმავლობაში დაკვირვებულ კლიმატის ბუნებრივ რყევებს.

3. "კლიმატური სისტემა" ნიშნავს ატმოსფეროს, ჰიდროსფეროს, ბიოსფეროსა და გეოსფეროს ერთობლიობას და მათ ურთიერთქმედებას.

4. "გამონაბოლქვი" ნიშნავს კონკრეტული რაიონის თავზე და ღროის კონკრეტულ პერიოდში ატმოსფეროში სათბურის გაზების ან მათი პრეკურსორების ემისიას.

5. "სათბურის გაზები" ნიშნავს ატმოსფეროს ისეთ, როგორც ბუნებრივი, ისევე ანთროპოგენული წარმოშობის გამობრივ შემადგენლებს, რომლებიც შთანთქავენ და კვლავ გამოასხივებენ ინფრაწითელ გამოსხივებას.

6. "ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაცია" ნიშნავს მოცემული რეგიონის სუვერენული სახელმწიფოების მიერ დაფუძნებულ ორგანიზაციას, რომლის კომპეტენციაში შედის ამ კონვენციით ან მისი ოქმებით რეგულირებადი საკითხები, და რომელიც სათანადოდ არის უფლებამოსილი მისი შინაგანი პროცედურების შესაბამისად მოაწეროს ხელი, რაგიფიკაცია მოახდინოს, მიიღოს და დაამტკიცოს შესაბამისი დოკუმენტები ან შეუერთდეს მათ.

7. "დამგროვებელი" ნიშნავს კლიმატური სისტემის კომპონენტს ან კომპონენტებს, რომლებშიც ხდება სათბურის გაზის ან სათბურის გაზის პრეკურსორის დაგროვება.

8. "მშთანთქმელი" ნიშნავს ნებისმიერ პროცესს, საქმიანობის სახეს ან მექანიზმს, რომელიც ახდენს სათბურის გაზის, აერომოლის ან სათბურის გაზის პრეკურსორის აბსორბციას ატმოსფეროდან.

9. "წყარო" აღნიშნავს ნებისმიერ პროცესს ან საქმიანობის სახეს, რომლის შედეგად ატმოსფეროში ხვდება სათბურის გაზი, აერომოლი ან სათბურის გაზის პრეკურსორი.

-----
* მუხლების სახელწოდებები მოყვანილია მხოლოდ მკითხველისათვის მოსახერხებლად.

მუხლი 2 მიზანი

წინამდებარე კონვენციისა და მასთან დაკავშირებული ყველა იმ სამართლებრივი დოკუმენტის საბოლოო მიზანი, რომელთა მიღებაც შეუძლია მხარეთა კონფერენციას, მდგომარეობს კონვენციის შესაბამის დებულებათა შესრულებით მიაღწიოს ატმოსფეროში სათბურის გაზების კონცენტრაციების სტაბილიზაციას იმ დონეზე, რომელიც არ დაუშვებს კლიმატის სისტემაზე საშიშ ანთროპოგენულ გემოქმედებას. ასეთი დონე მიღწეული უნდა იქნეს ეკოსისტემების კლიმატის ცვლილებასთან ბუნებრივი ადაპტაციისათვის საკმარის ვადებში, რომლებიც იძლევიან იმის საშუალებას არა დავაყენოთ საფრთხის წინაშე სურსათის წარმოება და უზრუნველყოფენ შემდგომ ეკონომიკურ განვითარებას მდგრად საფუძველზე.

მუხლი 3 პრინციპები

კონვენციის მიზნების მიღწევისა და მის დებულებათა განხორციელებისათვის თავიანთ მოღვაწეობაში მხარეები ხელმძღვანელობენ, კერძოდ, შემდეგით:

1. მხარეებმა სამართლიანობის საფუძველზე და მათი საერთო, მაგრამ დიფერენცირებული პასუხისმგებლობისა და მათ ხელთარსებული შესაძლებლობების შესაბამისად უნდა დაიცვან კლიმატური სისტემა კაცობრიობის ღრუბნადელი და მომავალი თაობების საკეთილდღეოდ. შესაბამისად, მხარეებმა, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს, უნდა იკისრონ წამყვანი როლის შესრულება კლიმატის ცვლილებასთან და მის არახელსაყრელ შედეგებთან ბრძოლაში.

2. აუცილებელია სრულად იქნეს გათვალისწინებული განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა კონკრეტული მოთხოვნები და განსაკუთრებული მდგომარეობა, მეტადრე იმათი, რომლებიც განსაკუთრებულად მოწყვლადნი არიან კლიმატის ცვლილების უარყოფითი შედეგების მიმართ, აგრეთვე იმ მხარეთა, განსაკუთრებით კი განვითარებად ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა, რომლებსაც ამ კონვენციის შესაბამისად მოუწევთ არათანაშემომილი და მეტად მძიმე ტვირთის ზიდვა.

3. მხარეებმა უნდა გააგარონ გამაფრთხილებელი ღონისძიებები კლიმატის ცვლილების მიზეზების პროგნოზირების, თავიდან აცილების ან მინიმუმადე დაყვანისა და მისი უარყოფითი შედეგების შერბილების მიზნით. იქ, სადაც მოსალოდნელია სერიოზული ან შეუქცევადი ზარალის საშიშროება, არასაკმარისი მეცნიერული სიცხადე არ უნდა იქნეს გამოყენებული ასეთ ღონისძიებათა გადავადების მიზეზად, იმის გათვალისწინებით, რომ კლიმატის ცვალებადობის წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა და ღონისძიებანი უნდა იყოს ეკონომიკურად ეფექტური, გლობალური კეთილდღეობის უმცირესი შესაძლო დანახარჯებით მისაღწევად. ამ მიზნით ასეთი პოლიტიკა და ღონისძიებები უნდა ითვალისწინებდნენ სხვადასხვა სოციალურ- ეკონომიკურ პირობებს, იყვნენ ყოვლისმომცველნი, მოიცავდნენ სათბურის გამების ყველა შესაბამის წყაროს, მშთანთქმელსა და დამაგროვებელს და ადაპტაციის ღონისძიებებს და შეიცავდნენ ყველა ეკონომიკურ სექტორს. კლიმატის ცვლილებაზე რეაგირების ძალისხმევა დაინგერესებული მხარეების მიერ შეიძლება განხორციელდეს ერთობლივად.

4. მხარეებს აქვთ უფლება მდგრადი განვითარებისა და უნდა შეუწყონ კიდევაც მას ხელი. ანთროპოგენული ცვლილებებისაგან კლიმატური სისტემის დაცვის პოლიტიკა და ღონისძიებები უნდა შეესაბამებოდეს თითოეული მხარის კონკრეტულ პირობებს და ინგეგირებული უნდა იყოს განვითარების ეროვნულ პროგრამასთან, ვინაიდან ეკონომიკურ განვითარებას აქვს საკვანძო მნიშვნელობა კლიმატის ცვლილებაზე რეაგირების ღონისძიებათა გაგარებაში.

5. მხარეებმა უნდა ითანამშრომლონ ხელსაყრელი და ღია საერთაშორისო ეკონომიკური სისტემის დამყარების ხელშეწყობის მიზნით, რომელიც მდგრად ეკონომიკურ ზრდასა და განვითარებასთან მიიყვანდა ყველა მხარეს, განსაკუთრებით იმ მხარეებს, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებად ქვეყნებს, ამგვარად მისცემდა რა მათ საშუალებას უკეთ მოეხდინათ რეაგირება კლიმატის ცვლილების პრობლემებზე. კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის ღონისძიებანი ცალმხრივ ღონისძიებათა ჩათვლით, არ უნდა ემსახურებოდეს თვითნებურ ან უსაფუძვლო დისკრიმინაციას, ანდა საერთაშორისო ვაჭრობის ფარულ შემლუდვას.

მუხლი 4 ვალდებულებები

1. ყველა მხარე, ითვალისწინებს რა თავის საერთო, მაგრამ დიფერენცირებულ პასუხისმგებლობას და თავის კონკრეტულ ეროვნულ და რეგიონალურ პრიორიტეტებს, მიზნებსა და განვითარების პირობებს:

- a) ამუშავებს პერიოდულად ანახლებს, აქვეყნებს და წარუდგენს მხარეთა კონფერენციას, მუხლი 12-ის შესაბამისად მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის ყველა გამის წყაროებიდან ანთროპოგენული გამონახობლების და მშთანთქმელებით აბსორბციის ეროვნულ კადასტრებს, იმ შედარებითი მეთოდოლოგიების გამოყენებით, რომლებიც შეთანხმებული იქნება მხარეთა კონფერენციის მიერ;
- b) აყალიბებს, ახორციელებს, აქვეყნებს და რეგულარულად ანახლებს ეროვნულ, და სათანადო შემთხვევებში, რეგიონალურ პროგრამებს, რომლებიც შეიცავენ მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის ყველა გამის წყაროებიდან ანთროპოგენული გამონახობლებისა და მშთანთქმელებით აბსორბციის პრობლემის გადაჭრის გზით კლიმატის ცვლილების შედეგების შემსუბუქებისა და კლიმატის ცვლილებასთან ადექვატური ადაპტაციის ხელშემწყობ ღონისძიებებს;
- c) ხელს უწყობს და თანამშრომლობს მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის გამების ანთროპოგენული გამონახობლების შემზღუდვის, შემცირების ან შეწყვეტის განმაპირობებელი ტექნოლოგიების, მეთოდებისა და პროცესების შემუშავებაში, გამოყენებაში და გადაცემის ჩათვლით გავრცელებაში, ყველა შესაბამის სექტორში, მათ შორის, ენერჯეტიკაში, ტრანსპორტში, მრეწველობაში, სოფლის მეურნეობაში, საცყო მეურნეობასა და ნარჩენების მოშორებაში;
- d) ხელს უწყობს მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის ყველა გამის მშთანთქმელებისა და დამაგროვებლების რაციონალურ გამოყენებას ბიომასის, ტყის, ოკეანეებისა და სხვა მიწისზედა, სანაპირო და ზღვის ეკოსისტემების ჩათვლით, აგრეთვე, სათანადო შემთხვევებში, ხელს უწყობს და თანამშრომლობს მათ დაცვასა და ხარისხის ამაღლებაში;
- e) თანამშრომლობს კლიმატის ცვლილების შედეგებთან ადაპტაციის მიზნით მოსამზადებელი ღონისძიებების მიღებაში; ამუშავებს და ანვითარებს სანაპირო ზონაში მეურნეობის წარმოების, წყლის რესურსებისა და სოფლის მეურნეობის, ასევე გვალვის, გაუდაბნობებისა და წყალდიდობისაგან დაზარალებული რაიონების, განსაკუთრებით აფრიკის რაიონების დაცვისა და აღდგენის შესაბამის კომპლექსურ გეგმებს;
- f) თავისი სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური პოლიტიკის გაგარებისას და ღონისძიებათა მიღებისას შეძლებისდაგვარად ითვალისწინებს კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ მოსაზრებებს. ეკონომიკის, საზოგადოების ჯანმრთელობისა და გარემოს ხარისხისათვის კლიმატი ცვლილების შერბილების ან მასთან შეგუების პროექტების ან ღონისძიებების უარყოფითი შედეგების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით იყენებს ეროვნულ დონეზე შედგენილ და განსაზღვრულ შესაბამის მეთოდებს, მაგალითად შედეგების შეფასების მეთოდს;
- g) ხელს უწყობს და თანამშრომლობს კლიმატურ სისტემასთან დაკავშირებული სამეცნიერო, ტექნოლოგიური, ტექნიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და სხვა კვლევების ჩატარებაში, განკუთვნილთ შემეცნების გასაღრმავებლად და

კლიმატის ცვლილების მიზეზების, შედეგების, მასშტაბებისა და ვადების და რეაგირების სხვადასხვა სტრატეგიის ეკონომიკური და სოციალურ შედეგების მიმართ დარჩენილი გაურკვევლობის შესამცირებლად ან ასაცილებლად;

- h) ხელს უწყობს და თანამშრომლობს იმ შესაბამისი სამეცნიერო, ტექნოლოგიური, ტექნიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და იურიდიული ინფორმაციის სრულ, ღია და ოპერატიულ გაცვლაში, რომელიც დაკავშირებულია კლიმატურ სისტემასთან და კლიმატის ცვლილებასთან, აგრეთვე რეაგირების სხვადასხვა სტრატეგიის ეკონომიკურ და სოციალურ შედეგებთან;
- i) ხელს უწყობს და თანამშრომლობს განათლების, კადრების მომზადებისა და მოსახლეობის განათლების დარგში კლიმატის ცვლილების საკითხებში და ახალისებს ამ პროცესში ფართო, მათ შორის არასამთავრობო ორგანიზაციების მონაწილეობას;
- j) მუხლი 12-ის თანახმად მხარეთა კონფერენციას უგზავნის განხორციელების შესახებ ინფორმაციას;

2. მხარეები, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს და სხვა, დანართ I –ში ჩამოთვლილი მხარეები კისრულობენ შემდეგ კონკრეტულ ვალდებულებებს:

a) თითოეული ამ მხარეთაგანი აგარებს ეროვნულ პოლიტიკას 1/და შესაბამის ღონისძიებებს კლიმატის ცვლილებების შედეგების შესამსუბუქებლად სათბურის გაზების თავისი ანთროპოგენული გამონაბოლქვების შემცირებითა და თავისი მშთანთქმელებისა და დამაგროვებლების დაცვითა და ხარისხის ამაღლებით. ასეთი პოლიტიკა და ღონისძიებები ანთროპოგენური გამონაბოლქვების კუთხით კონვენციის მიზნების შესაბამისად, მოახდენენ განვითარებული ქვეყნების ლიდერობის დემონსტრირებას გრძელვადიანი ტენდენციების შეცვლაში იმ ფაქტის აღიარებით, რომ ამ ათწლეულის ბოლოსათვის ნახშირორქანის და მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის სხვა გაზების ანთროპოგენური გამონაბოლქვების აღრინდელ ღონეებთან დაბრუნება ხელს შეუწყობს ასეთ შეცვლას, და ამ მხარეთა ამოსავალ წერტილებისა და მიდგომების და მათი ეკონომიკური სტრუქტურებისა და რესურსების ბაზების განსხვავების, ეკონომიური ზრდის მაღალი და მდგრადი ტემპების შენარჩუნების აუცილებლობის, არსებულ ტექნოლოგიების და სხვა კონკრეტულ გარემოებების, აგრეთვე მოცემული მიზნის სარეალიზაციოდ გლობალური ძალისხმევაში თითოეული ამ მხარის სამართლიანი და ჯეროვანი წვლილის აუცილებლობის მხედველობაში მიღებით. ამ მხარეებს შეუძლიათ განახორციელონ ასეთი პოლიტიკა და ღონისძიებები სხვა მხარეებთან ერთად და შეუძლიათ გაუწიონ დახმარება სხვა მხარეებს კონვენციის მიზნებისა და კერძოდ, ამ ქვეპუნქტის მიზნის მიღწევაში წვლილის შეგანისას;

1/ აქ ჩართულია პოლიტიკა და ღონისძიებანი, რომლებსაც აგარებენ ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგონალური ორგანიზაციები

b) ამ მიმართულებით პროგრესის ხელშეწყობის მიზნით თითოეული ამ მხარეთაგანი, მუხლი 12-ის თანახმად, კონვენციის ძალაში შესვლიდან ექვსი

თვის განმავლობაში, შემდეგ კი პერიოდულ საფუძველზე, ადგენს დაწვრილებით ინფორმაციას თავისი პოლიტიკისა და გემოთა ა ქვეპუნქტში ნახსენები ღონისძიებების შესახებ, ასევე მათთან დაკავშირებით მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის გაზების წყაროებიდან პროგნოზირებული, ანთროპოგენური გამონახობლებისა და მშთანთქმელებით აბსორბციის შესახებ, ა ქვეპუნქტში მითითებული პერიოდის განმავლობაში, იმისათვის, რომ ინდივიდუალურად ან ერთად დაუბრუნდნენ ნახშირორჟანგის და მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის სხვა გაზების ანთროპოგენური გამონახობლების 1990 წლის საკუთარ დონეებს. მხარეთა კონფერენცია განიხილავს ამ ინფორმაციას თავის პირველ სესიაზე, შემდგომ კი ასეთ განხილვას აწარმოებს პერიოდულ საფუძველზე მუხლი 7 – ის შესაბამისად;

c) გემოთა ბ ქვეპუნქტის მიზნებისათვის სათბურის გაზები წყაროებიდან გამონახობლებისა და მშთანთქმელებით აბსორბციის დონეთა გამოთვლისას უნდა იქნეს გათვალისწინებული საუკეთესო არსებული სამეცნიერო ცოდნა, მათ შორის მშთანთქმელთა ფაქტიური ტევადობისა და ასეთი გაზების კლიმატის ცვლილებაზე შესაბამისი გავლენის შესახებ. მხარეთა კონფერენცია განიხილავს და ათანხმებს ასეთი გაანგარიშებების მეთოდოლოგიებს თავის პირველ სესიაზე, შემდგომში კი განიხილავს მათ რეგულარულ საფუძველზე;

d) მხარეთა კონფერენციამ თავის პირველ სესიაზე განიხილავს გემოთა ა და ბ ქვეპუნქტების აღქვავლობას. ასეთი განხილვა გარდება არსებული საუკეთესო სამეცნიერო ინფორმაციის და კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების შეფასების საფუძველზე, აგრეთვე შესაბამისი ტექნიკური, სოციალური და ეკონომიკური ინფორმაციის საფუძველზე. ასეთი განხილვის საფუძველზე მხარეთა კონფერენცია მიმართავს სათანადო ქმედებას, რომელიც შეიძლება შეიცავდეს გემოთა ა და ბ ქვეპუნქტებში გადმოცემულ ვალდებულებებში შესწორებების შეტანას. მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე დებულობს აგრეთვე გადაწყვეტილებას ერთობლივი განხორციელების კრიტერიუმების შესახებ, როგორც ეს არის მითითებული ა ქვეპუნქტში. ა და ბ ქვეპუნქტების მეორე განხილვა ჩატარდება არა უგვიანეს 1998 წლის 31 დეკემბრისა, შემდგომ კი მხარეთა კონფერენციით განსაზღვრული რეგულარული პერიოდულობით, სანამ არ იქნება მიღწეული კონვენციის მიზანი;

e) თითოეული ამ მხარეთაგანი:

i) საჭიროებისამებრ ახდენს სხვა ასეთივე მხარეებთან ერთად. კონვენციის მიზნების მისაღწევად შემუშავებული შესაბამისი ეკონომიკური და ადმინისტრაციული ღონისძიებების კოორდინირებას; და

ii) განსაზღვრავს და პერიოდულად განიხილავს თავის საკუთარ პოლიტიკასა და პრაქტიკულ მეთოდებს, რომლებიც წაახალისებენ მოღვაწეობას, რომელსაც მივეყვართ მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის გაზების ანთროპოგენური გამონახობლების გაცილებით უფრო მაღალ დონეებამდე, იმ დონეებთან შედარებით, რომლებსაც წინააღმდეგ შემთხვევაში ექნებოდათ ადგილი;

f) მხარეთა კონფერენცია, არა უგვიანეს 1998 წლის 31 დეკემბრისა, განიხილავს არსებულ ინფორმაციას დანართი I-ის და დანართი II-ის ნუსხების შესწორებების მიმართ ისეთი გადაწყვეტილებების მისაღებად, რომლებიც შეიძლება მიზანშეწონილი იყოს, დაინტერესებული მხარის თანხმობით;

9) ნებისმიერ მხარეს, რომელიც არ არის ჩართული დანართ I –ში, შეუძლია რაგიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მიერთების თავის დოკუმენტში ან შემდგომ ნებისმიერ დროს შეაგყობინოს დეპოზიტარს თავისი გადაწყვეტილების შესახებ შეასრულოს ბეჭო a და b ქვეპუნქტებში ჩამოთვლილი ვალდებულებები. დეპოზიტორი ნებისმიერი ასეთი შეგყობინების შესახებ ინფორმაციას აწვდის კონვენციის ხელისმომწერ სხვა მონაწილეებსა და სხვა მხარეებს.

3. მხარეები, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს და სხვა, დანართ II – ში ჩართული, განვითარებულ ქვეყნებს მიკუთვნებული მხარეები, გაიღებენ ახალ და დამატებით ფინანსურ რესურსებს განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა მიერ მუხლი 12-ის პუნქტ 1-ის თანახმად თავიანთ ვალდებულებათა შესრულებით გამოწვეულ ყველა წინასწარ შეთანხმებული დანახარჯების დასაფარავად. ისინი აგრეთვე გასცემენ ასეთ ფინანსურ რესურსებს, ტექნოლოგიის გადაცემის მიზნით გაღებული რესურსების ჩათვლით, რომელიც აუცილებელია განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეებისათვის ამ მითითებულ საერთაშორისო ორგანოს ან ორგანოებს შორის შეთანხმებულ ღონისძიებათა განხორციელებასთან დაკავშირებული ყველა წინასწარ შეთანხმებული დამატებითი დანახარჯების დასაფარავად. ამ ვალდებულებათა შესრულებისას მხედველობაში მიიღება სახსრების ნაკადის ადეკვატურობის და წინასწარ განსაზღვრის აუცილებლობა და განვითარებული ქვეყნების წარმომდგენ მხარეებს შორის გვირთის შესაბამისი განათლების დიდი მნიშვნელობა.

4. მხარეები, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს, და სხვა, დანართ II –ში ჩართული, განვითარებულ ქვეყნებს მიკუთვნებული მხარეები, აგრეთვე უწევენ დახმარებას განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეებს, რომლებიც განსაკუთრებით მოწყვლადნი არიან კლიმატის ცვლილებების უარყოფითი შედეგების მიმართ ამ უარყოფით შედეგებისადმი ადაპტაციის ხარჯების დაფარვაში.

5. მხარეები, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს და სხვა, დანართ II-ში ჩართული, განვითარებულ ქვეყნებს მიკუთვნებული მხარეები, დგამენ ყველა პრაქტიკულ ნაბიჯს სხვა, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეებისაკენ, მათთვის ეკოლოგიურად უსაფრთხო ტექნოლოგიების და “ნოუ-ჰაუს” გადაცემისათვის, წახალისებისათვის, შემსუბუქებისათვის და ფინანსირებისათვის ან მათზე ხელმისაწვდომობისათვის, იმისათვის რომ მისცენ ამ მხარეებს შესაძლებლობა შეასრულონ კონვენციის ვალდებულებები. ამ პროცესის მსვლელობაში მხარეები, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს, მხარს უჭერენ განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენი მხარეების ეროვნული პოტენციალისა და ტექნოლოგიების განვითარებასა და განმტკიცებას. სხვა მხარეებსა და ორგანიზაციებს, რომელთაც შესწევს ამის უნარი, აგრეთვე შეუძლიათ გაუწიონ დახმარება ასეთი ტექნოლოგიების გადაცემაში.

6. ბეჭო პუნქტ 2-ის თანახმად თავიანთ ვალდებულებათა შესრულებისას მხარეთა კონფერენციის მიერ მოქნილობის გარკვეული ხარისხი მიენიჭება

დანართ I-ში ჩართულ იმ მხარეებს, რომლებიც ახორციელებენ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესს, რათა განამტკიცოს კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ პრობლემებზე ამ მხარეთა საქმიანობის უნარი, მათ შორის ათვლის წერტილად აღებული, მონრეალის ოქმით არარეგულირებადი სათბურის გაზების ანთროპოგენული გამონაბოლქვების ისტორიული დონის მხედველობაში მიღებით.

7. განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეების მიერ კონვენციის თანახმად თავიანთი ვალდებულებების განხორციელების ეფექტურობის ხარისხი დამოკიდებული იქნება განვითარებული ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა მიერ კონვენციის თანახმად ფინანსური რესურსებისა და ტექნოლოგიების გადაცემასთან დაკავშირებული თავიანთი ვალდებულებების შესრულებაზე, თანაც სრულად იქნება გათვალისწინებული ის ფაქტი, რომ ეკონომიკური და სოციალური განვითარება და სიღარიბის აღმოფხვრა წარმოადგენენ მთავარ და ღომინირებულ პრიორიტეტებს განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენი მხარეებისათვის.

8. ამ მუხლით მოცულ ვალდებულებათა შესრულებისას მხარეები სრულად განიხილავენ საკითხს იმის შესახებ, თუ რა ქმედებები უნდა განხორციელდეს აუცილებლად კონვენციის შესაბამისად, იმ ქმედებათა ჩათვლით, რომლებიც ეხება ფინანსირებას, ტექნოლოგიების დამზვევასა და გადაცემას, კლიმატის ცვლილების უარყოფითი შედეგებითა და რეაგირების ზომების განხორციელებით გამოწვეულ განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა კონკრეტული მოთხოვნებისა და შეფიქრიანებით აღსარიცხავად, განსაკუთრებით:

- a) მცირე კუნძულოვანი ქვეყნები;
- b) დაბლობი სანაპირო რაიონებიანი ქვეყნების;
- c) ქვეყნებისა გვალვიანი და ნახევრადგვალვიანი რაიონებით, ცყით დაფარული რაიონებით და რაიონებით, სადაც ცყეები განიცდიან დეგრადაციას;
- d) სტიქიურ უბედურებათა რაიონებიანი ქვეყნების;
- e) გვალვიანი და გაუდაბნობელი რაიონებიანი ქვეყნების;
- f) ქვეყნებისა, რომელთა ქალაქების რაიონებში აგმოსფეროს დაჭუჭყიანების მაღალი დონის არეებია;
- g) მოწყვლადი ეკოსისტემიანი, მთიანი რაიონების ეკოსისტემის ჩათვლით, რაიონებიანი ქვეყნების;
- h) ქვეყნების, რომელთა ეკონომიკა მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული იმ შემოსავალზე, რომელიც მიიღება საწვავის წიაღისეული სახეებისა და მასთან დაკავშირებული ენერგოტევადი პროდუქტების წარმოებით, გადამუშავებით, ექსპორტითა და/ან მოხმარებით; და
- i) ქვეყნების, რომელთაც არ აქვთ მღვაზე გასავლელი და საგრანზიციო ქვეყნების.

შემდგომში მხარეთა კონფერენციას შეუძლია, აუცილებლობის შემთხვევაში, განახორციელოს ქმედებები ამ პუნქტის მიმართ.

9. მხარეები ტექნოლოგიების ფინანსირებასა და გადაცემასთან დაკავშირებულ თავის ქმედებებში სრულად ითვალისწინებენ ნაკლებად განვითარებული ქვეყნების კონკრეტულ მოთხოვნილებებსა და განსაკუთრებულ პირობებს.

10. მხარეები მუხლი 10-ის თანახმად კონვენციის მიმართ ვალდებულებათა შესრულებისას ითვალისწინებენ მხარეთა მდგომარეობას, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნების წარმომდგენ მხარეთა, რომელთა ეკონომიკა მოწყვლადია კლიმატის ცვლილებაზე რეაგირების განხორციელების ღონისძიებათა უარყოფითი შედეგების მიმართ. ეს განსაკუთრებით ეხება მხარეებს, რომელთა ეკონომიკა დიდად არის დამოკიდებული სათბობის წიაღისეული სახეების და მასთან დაკავშირებული ენერგოტექნოლოგიის პროდუქტების წარმოებაზე, გადამუშავებაზე და ექსპორტზე. ან სათბობის წიაღისეული სახეების ისეთ გამოყენებაზე, რომელთაგან სხვა სხვა ალტერნატივაზე გადასვლისას ასეთი მხარეები განიცდიან სიძნელეებს.

მუხლი 5

კვლევები და სისტემატური დაკვირვება

მხარეები მუხლი 4-ის პუნქტ 1g-ს თანახმად თავიანთი ვალდებულებების შესრულებისას:

- a) საჭიროებისამებრ მხარს უჭერენ და განამტკიცებენ საერთაშორისო და სამთავრობათაშორისო პროგრამებისა და ქსელების ან ორგანიზაციების მოღვაწეობას, რომელთა მიზანია კვლევათა განსამდგრა, ჩატარება, შეფასება და ფინანსირება, მონაცემთა შეკრება და სისტემატური დაკვირვება, ძალისხმევის დუბლირების მინიმუმამდე დაყვანის აუცილებლობის გათვალისწინებით;
- b) მხარს უჭერენ საერთაშორისო და სამთავრობათაშორისო ძალისხმევას სისტემატური დაკვირვებისა და სამეცნიერო და ტექნიკური კვლევების დარგში ეროვნული პოტენციალისა და შესაძლებლობების განმტკიცებაში, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში, აგრეთვე მხარს უჭერენ იმ რაიონებიდან მიღებულ მონაცემებთან და მათი ანალიზის შედეგებთან ხელმისაწვდომობისათვის ძალისხმევას, რომლებიც იმყოფებიან ეროვნული იურისდიქციის მოქმედების ფარგლებს გარეთ; და
- c) ითვალისწინებენ განვითარებადი ქვეყნების განსაკუთრებულ ინტერესსა და მოთხოვნილებებს და თანამშრომლობენ მათი ეროვნული პოტენციალისა და ზემო a და b ქვეპუნქტებში მითითებულ ძალისხმევაში მონაწილეობის შესაძლებლობების განმტკიცებაში.

მუხლი 6

განათლება, კადრების მომზადება და საზოგადოების ინფორმირება

მხარეები მუხლი 4-ის პუნქტ ii-ის თანახმად თავიანთ ვალდებულებათა შესრულებისას:

a) ეროვნულად, აუცილებლობის შემთხვევაში, სუბრეგიონალური და რეგიონალურ დონეებზე, ეროვნული კანონებისა და ნორმების შესაბამისად და თავიანთი შესაბამისი შესაძლებლობებით წაახალისებენ და აადვილებენ:

- i) კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების პრობლემების შესახებ საზოგადოების განათლებისა და ინფორმირების პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებას;
- ii) საზოგადოებისათვის კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას;
- iii) საზოგადოების მონაწილეობას კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების საკითხების განხილვასა და რეაგირების შესაბამის ღონისძიებათა შემუშავებაში;
- და
- iv) სამეცნიერო, ტექნიკური და მმართველი პერსონალის მომზადებას.

b) საერთაშორისო დონეზე. იყენებენ რა, სადაც ეს აუცილებელია, არსებულ ორგანოებს, თანამშრომლობენ და ხელს უწყობენ:

- i) კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების საკითხებზე საზოგადოების განათლებისა და ინფორმირებისათვის მასალების შემუშავებას და ასეთი მასალების გაცვლას;
- ii) განათლებისა და კადრების მომზადების დარგში პროგრამების შემუშავებასა და განხორციელებას, ეროვნულ დაწესებულებათა განმტკიცებითა და პერსონალის გაცვლით ან ამ სფეროში ექსპერტთა მოსამზადებლად პერსონალის მივლინებით, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნების ინტერესებისათვის.

მუხლი 7

მხარეთა კონფერენცია

1. ამით ფუძნდება მხარეთა კონფერენცია:

2. მხარეთა კონფერენცია წარმოადგენს რა ამ კონვენციის უმაღლეს ორგანოს, რეგულარულად იხილავს კონვენციის განხორციელების საკითხსა და კონვენციასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ სამართლებრივ დოკუმენტს, რომელიც შეიძლება მიიღოს მხარეთა კონფერენციამ და თავისი უფლებამოსილების ფარგლებში გამოაქვს კონვენციის ეფექტური განხორციელების ხელშეწყობისათვის საჭირო გადაწყვეტილებები, ამ მიზნით იგი:

- a) ახორციელებს მხარეთა ვალდებულებებისა და კონვენციით გათვალისწინებული ორგანიზაციული მექანიზმების პერიოდულ მიმოხილვას კონვენციის მიზნის, მისი განხორციელებისა და გროვილი გამოცდილებისა და სამეცნიერო და ტექნიკური ცოდნის განვითარების თვალსაზრისით;
- b) წაახალისებს და აადვილებს კლიმატის ცვლილებასა და მის შედეგებზე მხარეთა მიერ მიღებული რეაგირების ზომების შესახებ ინფორმაციის გაცვლის მხარეთა სხვადასხვა მდგომარეობის, ვალდებულებებისა და შესაძლებლობების და კონვენციის თანახმად მათ შესაბამის ვალდებულებათა გათვალისწინებით;
- c) ორი ან მეტი მხარის თხოვნით აადვილებს კლიმატის ცვლილებასა და მის შედეგებზე ამ მხარეთა მიერ მიღებული რეაგირების ზომების

კოორდინაციას მხარეთა სხვადასხვა მდგომარეობის, ვალდებულებების, მოვალეობებისა და კონვენციის თანახმად მათ შესაბამის ვალდებულებათა გათვალისწინებით;

- d) კონვენციის მიზნისა და დებულებების შესაბამისად ეხმარება და ახორციელებს ხელმძღვანელობას შედარებითი მეთოდოლოგიების შემუშავებისა და პერიოდული დაზუსტების საქმეში, რომლებიც შეთანხმებას ექვემდებარებიან მხარეთა კონფერენციის მიერ, კერძოდ, სათბურის გაზების წყაროებიდან გამონაბოლქვების და მშთანთქმელებით აბსორბციის კადასტრებისა და გამონაბოლქვების შეზღუდვის ეფექტურ ღონისძიებათა შეფასებისა და ამ გზების შთანთქმის გაზრდის საქმეში;
- e) კონვენციის დებულებათა შესაბამისად, მისთვის წარდგენილი მთელი ინფორმაციის საფუძველზე აფასებს მხარეთა მიერ კონვენციის შესრულებას, კონვენციის თანახმად მიღებულ ღონისძიებათა საერთო შედეგების, კერძოდ ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური შედეგების შეფასებას, აგრეთვე მათი ერთობლივი ზემოქმედებისა და კონვენციის მიზნების რეალიზაციაში მიღწეული პროგრესის შეფასებას;
- f) განიხილავს და ამტკიცებს კონვენციის განხორციელების შესახებ რეგულარულ მოხსენებებს და უზრუნველყოფს მათ გამოქვეყნებას;
- g) გამოაქვს რეკომენდაციები კონვენციის განხორციელებისათვის აუცილებელ ნებისმიერ საკითხზე;
- h) ცდილობს ფინანსური რესურსების მობილიზაციას მუხლი 4-ის 3,4 და 5 პუნქტებისა და მუხლი 11-ის შესაბამისად;
- i) აფუძნებს ისეთ დამხმარე ორგანოებს, რომლებიც აუცილებლობას წარმოადგენენ კონვენციის განხორციელებისათვის;
- j) განიხილავს მისი დამხმარე ორგანოების მიერ წარმოდგენილ მოხსენებებს და ახორციელებს მათ მოღვაწეობაზე ხელმძღვანელობას;
- k) ათანხმებს და კონსენსუსით დებულობს პროცედურათა წესებს და ფინანსურ წესებს თავისთვის და ნებისმიერი დამხმარე ორგანოსათვის;
- l) გამოითხოვს და იყენებს, აუცილებლობისამებრ, კომპეტენტური საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო ორგანოების მხრიდან მომსახურებასა და თანამშრომლობას და იყენებს მათ მიერ წარმოდგენილ ინფორმაციას; და
- m) ახორციელებს ისეთ სხვა ფუნქციებს, რომლებიც აუცილებელია კონვენციის მიზნების მისაღწევად, აგრეთვე ყველა სხვა ფუნქციებს, რომლებიც მას ეკისრება კონვენციის თანახმად.

3. მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე დებულობს პროცედურის თავის საკუთარ წესებს, ასევე კონვენციით დაწესებული დამხმარე ორგანოების პროცედურის წესებს, რომლებიც მოიცავენ ამ კონვენციით განსაზღვრულ გადაწყვეტილებათა მიღების პროცედურებით არ მოცულ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების პროცედურებს. ასეთ პროცედურებში შეიძლება მკაფიოდ დაითქვას თუ როგორი უმრავლესობაა საჭირო ამა თუ იმ კონკრეტული გადაწყვეტილების მისაღებად.

4. მხარეთა კონფერენციის პირველი სესია მოიწვევა მუხლ 21-ში მოხსენიებული დროებითი სამდივნოს მიერ და გარდება კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღიდან არაუგვიანეს ერთი წლისა. შემდგომ მხარეთა კონფერენციის

მორიგი სესიები გარდება წელიწადში ერთხელ, თუკი მხარეთა კონფერენცია არ მიიღებს სხვა გადაწყვეტილებას.

5. მხარეთა კონფერენციის რიგგარეშე სესიები მოიწვევა ისეთ სხვა ვადებში, რომელსაც აუცილებლად ჩათვლის კონფერენცია, ან ნებისმიერი მხარის წერილობითი თხოვნით, იმ პირობით, რომ მხარეებისათვის სამდივნოს მიერ ამ თხოვნის გაგზავნიდან ექვსი თვის განმავლობაში მას შეუერთდა მხარეთა საერთო რაოდენობის არა ნაკლებ ორი მესამედი.

6. გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, მისი სპეციალიზებული დაწესებულებები და აგომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტო, ასევე ამ ორგანიზაციების ნებისმიერი ქვეყანა-წევრი ან ნებისმიერი დამკვირვებელი მათთან რომელიც არ წარმოადგენს კონფერენციის მხარეს, შეიძლება წარმოდგენილი იყოს მხარეთა კონფერენციის სესიებზე, როგორც დამკვირვებელი. ნებისმიერი ორგანო ან ნებისმიერი დაწესებულება, ეროვნული იქნება იგი თუ საერთაშორისო, სამთავრობო თუ არასამთავრობო, რომელსაც კონფერენციის მოქმედების სფეროსთან დაკავშირებულ საკითხებში გააჩნია კომპეტენცია და რომელმაც შეაგყობინა სამდივნოს თავისი სურვილი მხარეთა კონფერენციის სესიაზე წარმოდგენილი იყოს როგორც დამკვირვებელი, შეიძლება დაშვებულ იქნეს მასში მონაწილე, თუკი ამის წინააღმდეგი არ არის დამსწრე მხარეთა სულ ცოცხა ერთი მესამედი. დამკვირვებელთა დაშვება და მონაწილეობა წესრიგდება მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული პროცედურის წესებით.

მუხლი 8 სამდივნო

1. ამით ფუძნდება სამდივნო.

2. სამდივნო ასრულებს შემდეგ ფუნქციებს:

- a) ორგანიზაციას უკეთებს მხარეთა კონფერენციისა და მისი დამხმარე იმ ორგანოების სესიებს, რომლებიც ფუძნდებიან კონფერენციის თანახმად და უწევს მათ აუცილებელ მომსახურებას;
- b) უზრუნველყოფს მისთვის წარდგენილი მოხსენებების კომპილაციასა და გადაცემას;
- c) ხელს უწყობს მხარეებს, განსაკუთრებით მათ, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებად ქვეყნებს, კონფერენციის დებულებების შესაბამისად აუცილებელი ინფორმაციის შეკრებასა და გადაცემაში, თუკი შემოდის ასეთი თხოვნა;
- d) ამზადებს მოხსენებებს თავისი მოღვაწეობის შესახებ და უდგენს მას მხარეთა კონფერენციას;
- e) უზრუნველყოფს აუცილებელ კოორდინაციას სხვა შესაბამისი საერთაშორისო ორგანოების სამდივნოებთან;
- f) მხარეთა კონფერენციის საერთო ხელმძღვანელობით აწესრიგებს ისეთ ადმინისტრაციულ და ხელშეკრულებით კავშირებს, რომლებიც მის ფუნქციების ეფექტური შესრულებისათვის შეიძლება გახდეს საჭირო;

და

g) ასრულებს სამდივნოს სხვა ფუნქციებს, შეთანხმებულს კონვენციითა და მისი სხვა ოქმებით, აგრეთვე ისეთ სხვა ფუნქციებს როლებიც შეიძლება იყოს განსაზღვრულ მხარეთა კონფერენციით.

3. მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე ნიშნავს მუდმივ სამდივნოს და აწესრიგებს მის ფუნქციონირებას.

მუხლი 9

სამეცნიერო და ტექნიკურ ასპექტებში საკონსულტაციო დამხმარე ორგანო

1. ამით ფუძნდება სამეცნიერო და ტექნიკური ასპექტებში საკონსულტაციო დამხმარე ორგანო მხარეთა კონფერენციისა და აუცილებლობის შემთხვევაში, მისი სხვა დამხმარე ორგანოების დროული ინფორმაციითა და კონვენციასთან დაკავშირებულ სამეცნიერო და ტექნიკურ ასპექტებში კონსულტაციებით უზრუნველსაყოფად. ეს ორგანო დისიპლინათაშორისია და ღიაა ყველა მხარის მონაწილეობისათვის. იგი შედგება ცოდნის შესაბამის დარგებში მთავრობათა კომპეტენტური წარმომადგენლებისაგან. იგი რეგულარულად წარუდგენს მხარეთა კონფერენციას მოხსენებებს თავისი მუშაობის ყველა ასპექტზე.

2. მხარეთა კონფერენციის ხელმძღვანელობითა და არსებულ კომპეტენტურ საერთაშორისო ორგანოებზე დაყრდნობით, აღნიშნული ორგანო:

- a) აფასებს კლიმატის ცვლილებასთან და მის შედეგებთან დაკავშირებული მეცნიერული ცოდნის მდგომარეობას;
- b) აგარებს კონვენციის განსახორციელებლად მიღებული გეგმების ბოძების მეცნიერულ შეფასებებს;
- c) ავლენს ახალ, ეფექტურ და ყველაზე თანამედროვე ტექნოლოგიებსა და “ნოუ-ჰაუს” და გამოაქვს რეკომენდაციები ამ ტექნოლოგიების შემუშავებისათვის და/ან მათი გადაცემისათვის ხელშეწყობის გზებისა და საშუალებების შესახებ;
- d) შეაქვს სამეცნიერო პროგრამებთან, კლიმატის ცვლილების შესახებ კვლევებისა და დამუშავებების დარგში საერთაშორისო თანამშრომლობასთან და განვითარებად ქვეყნებში ეროვნული პოტენციალის შექმნის მხარდაჭერის გზებთან და საშუალებებთან დაკავშირებული რეკომენდაციები; და
- e) ადგენს პასუხს იმ სამეცნიერო, ტექნიკურ და მეთოდოლოგიურ საკითხებზე, რომელთაც შეიძლება მოცემულ ორგანოს მიმართონ მხარეთა კონფერენციამ და მისმა დამხმარე ორგანოებმა.

3. აღნიშნული ორგანოს ფუნქციები და უფლებამოსილების სფერო უფრო ვრცლად შეიძლება განისაზღვროს მხარეთა კონფერენციით.

მუხლი 10

განხორციელების დამხმარე ორგანო

1. ამით ფუძნდება განხორციელების დამხმარე ორგანო, რომელიც ეხმარება მხარეთა კონფერენციას კონვენციის ეფექტური განხორციელების შეფასებასა და მიმოხილვაში. ეს ორგანო ღიაა ყველა მხარის მონაწილეობისათვის და შედგება

მთავრობის წარმომადგენლებისაგან, რომლებიც კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ საკითხთა ექსპერტები არიან. იგი რეგულარულად წარუდგენს მხარეთა კონფერენციას მოხსენებებს თავისი მუშაობის ყველა ასპექტზე.

2. მხარეთა კონფერენციის ხელმძღვანელობით ეს ორგანო:

- a) განიხილავს მუხლი 12-ის პუნქტ 2-ის შესაბამისად მიწოდებულ ინფორმაციას იმ ერთობლივი ზემოქმედების ღონისძიებათა შეფასების მიზნით, რომელსაც ღებულობენ მხარეები კლიმატი ცვლილების შესახებ უკანასკნელი სამეცნიერო შეფასებების თვალსაზრისით;
- b) განიხილავს მუხლი 12-ის პუნქტ 2-ის შესაბამისად მიწოდებულ ინფორმაციას, მხარეთა კონფერენციისათვის მუხლი 4-ის პუნქტ 2d-ში გათვალისწინებული განხილვების ჩაგარებაში დახმარების გაწევის მიზნით; და
- c) უწევს დახმარებას მხარეთა კონფერენციას, აუცილებლობისამებრ, მისი გადაწყვეტილებების მომზადებასა და განხორციელებაში.

მუხლი 11 **ფინანსური მექანიზმი**

1. ამით განისაზღვრება ფინანსური დახმარების უსასყიდლო და შეღავათიანი პირობებით მიცემის, მათ შორის გექნოლოგიების გადაცემის მექანიზმი. იგი ფუნქციონირებს მხარეთა კონფერენციის ხელმძღვანელობით და ანგარიშვალდებულია მის წინაშე. მხარეთა კონფერენცია განსაზღვრავს მის პოლიტიკასა და ამ კონვენციასთან დაკავშირებულ პროგრამულ პრიორიტეტებსა და შერჩევის კრიტერიუმებს. მისი მართვა ეკისრება ერთ ან რამოდენიმე არსებულ საერთაშორისო ორგანოს.
2. ფინანსური მექანიზმი ითვალისწინებს ყველა მხარის სამართლიან და ბალანსირებულ წარმომადგენლობას მართვის ღია სისტემის ფარგლებში.
3. მხარეთა კონფერენცია და ორგანო ან ორგანოები, რომელთაც ეკისრებათ ფინანსური მექანიზმის მართვა, ათანხმებენ ზემოაღნიშნული პუნქტების განხორციელების პროცედურებს, შემდეგის ჩათვლით:
  - a) პირობებს, რომლებიც უზრუნველყოფენ კლიმატის ცვლილების სფეროში დაფინანსებული პროექტების შესაბამისობას მხარეთა კონფერენციით დადგენილ პოლიტიკასთან, პროგრამულ პრიორიტეტებთან და შერჩევის კრიტერიუმებთან;
  - b) პირობებს, რომლის დროსაც ფინანსირების შესახებ კონკრეტული გადაწყვეტილება შეიძლება გადაისინჯოს ამ პოლიტიკის, პროგრამული პრიორიტეტებისა და შერჩევის კრიტერიუმების გათვალისწინებით;
  - c) ორგანოს ან ორგანოების მიერ მხარეთა კონფერენციისათვის რეგულარული მოხსენებების წარდგენას თავისი ფინანსური ოპერაციების შესახებ, რაც შეესაბამება ზემო მუხლ 1 - ში გადმოცემული ანგარიშვალდებულების მოთხოვნას; და
  - d) განჭვრეტადი და გამოვლინებადი ფორმით ამ კონვენციის განხორციელებისათვის აუცილებელი და არსებული ფინანსური საშუალებების მოცულობისა და იმ პირობების განსაზღვრას, რომლის დროსაც ხდება ამ მოცულობის პერიოდული გადახედვა.

4. მხარეთა კონფერენცია მიმოხილვის საფუძველზე და მუხლი 21-ის პუნქტ 3-ში მითითებული დროებითი მექანიზმების გათვალისწინებით თავის პირველ სესიაზე განსაზღვრავს ზემოხსნებულ დებულებათა განხორციელების პროცედურებს და დებულობს გადაწყვეტილებას შეინარჩუნოს თუ არა ეს დროებითი მექანიზმები. ამის შემდეგ არა უგვიანეს ოთხი წლისა მხარეთა კონფერენცია ახდენს ამ ფინანსურ მექანიზმის მიმოხილვას და დებულობს სათანადო ზომებს.
5. მხარეებს, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს შეუძლიათ ასევე გასცენ, ხოლო მხარეებს, რომლებიც განვითარებად ქვეყნებს წარმოადგენენ, შეუძლიათ მიიღონ კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებით ფინანსური რესურსები ორმხრივი, რეგიონალური და სხვა მრავალმხრივი არხებით.

მუხლი 12
განხორციელების შესახებ
ინფორმაციის წარდგენა

1. თითოეული მხარე მუხლი 4-ის პუნქტ 1-ის თანახმად, მხარეთა კონფერენციას სამდივნოს საშუალებით წარუდგენს შემდეგი სახის ინფორმაციას:
  - a) მონრეალის კონვენციით არარეგულირებადი სათბურის ყველა გაზის წყაროებიდან ანთროპოგენური გამონაბოლქვებისა და მშთანთქმელებით აბსორბციის ეროვნულ კადასტრს იმდენად, რამდენადაც იძლევა ამის საშუალებას მათი შესაძლებლობები, იმ შედარებითი მეთოდოლოგიების გამოყენებით, რომლებიც წარმოდგენილი და შეთანხმებული იქნება მხარეთა კონფერენციაზე;
  - b) იმ ღონისძიებათა ზოგად აღწერას, რომლებიც მიღებულია ან გათვალისწინებულია მხარეების მიერ კონვენციის განსახორციელებლად; და
  - c) ნებისმიერ სხვა ინფორმაციას, რომელსაც მხარე თვლის კონვენციის მიზნის მიღწევისადმი მიკუთვნებულად და თავის შეგყობინებაში ჩართვის ღირსად, მათ შორის, თუკი ეს შესაძლებელია. მასალებს გამონაბოლქვთა გლობალური ტენდენციების გაანგარიშების შესახებ.
2. თითოეული მხარე, რომელიც წარმოადგენს განვითარებულ ქვეყანას და ყოველი სხვა, დანართ I – ში შეგანილი მხარე, თავის შეგყობინებაში რთავს ინფორმაციის შემდეგ სახეობებს:
  - a) იმ პოლიტიკისა და ღონისძიებათა დაწვრილებით აღწერას, რომლებიც მან მიიღო მუხლი 4-ის 2a და 2b პუნქტების თანახმად თავის ვალდებულებათა შესასრულებლად;
  - b) იმ ზემოქმედების კონკრეტულ შეფასებას, რომელსაც წინა a ქვეპუნქტში მითითებული პოლიტიკა და ღონისძიებები მოახდენენ ამ მხარის სათბურის გაზების წყაროებიდან ანთროპოგენურ გამონაბოლქვებზე და მშთანთქმელებით აბსორბციაზე მუხლი 4-ის 2a პუნქტში მითითებული პერიოდის განმავლობაში.
3. გარდა ამისა, ყოველ მხარეს, რომელიც განვითარებული ქვეყანაა, და დანართ I – ში ჩართულ ყოველ სხვა მხარეს, რომელიც განეკუთვნება

განვითარებულთა რიცხვს, შეაქვს დაწვრილებითი ინფორმაცია მუხლი 4-ის 3,4 და 5 პუნქტების შესაბამისად მიღებული ზომების შესახებ.

4. მხარეებს, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს შეუძლიათ ნებაყოფილობით საფუძველზე წამოაყენონ ფინანსირების პროექტები იმ კონკრეტული ტექნოლოგიების, მასალების, დანადგარების, მეთოდების ან პრაქტიკის ჩათვლით, რომლებიც დაჭირდება ასეთი პროექტების განხორციელებას, ასევე, შეძლებისდაგვარად წარმოადგინონ ყველა დამატებითი ხარჯის ხარჯთაღრიცხვა, სათბურის გაზების გამონაბოლქვის შემცირებისა და აბსორბციის ზრდის შეფასება, აგრეთვე შესაბამისი მარგი ეფექტის შეფასება.
5. ყოველი მხარე, რომელიც განვითარებული ქვეყანაა და დანართ I – ში ჩართული ყოველი სხვა მხარე, წარმოადგენს თავის პირველად შეტყობინებას ამ მხარისათვის კონვენციის ძალაში შესვლიდან ექვსი თვის განმავლობაში. ყოველი მხარე, რომელიც არ არის ჩართული ამ ნუსხაში, წარმოადგენს თავის პირველად შეტყობინებას ამ მხარისათვის კონვენციის ძალაში შესვლიდან სამი წლის ვადაში, ან მუხლი 4-ის პუნქტ 3-ის თანახმად ფინანსური რესურსების გაჩენის მომენტიდან. მხარეებს, რომლებიც წარმოადგენენ ნაკლებად განვითარებულ ქვეყნებს, შეუძლიათ წარადგინონ თავიანთი პირველადი შეტყობინება თავისი ნებასურვილისამებრ. ყველა მხარის შემდგომში შეტყობინებების სიხშირე განისაზღვრება მხარეთა კონფერენციით ამ პუნქტში დაწესებული დიფერენცირებული გრაფიკის გათვალისწინებით.
6. ინფორმაცია, რომელსაც მხარეები წარადგენენ წინამდებარე მუხლის შესაბამისად, სამდივნოს მიერ დაუყოვნებლივ გადაეგზავნება მხარეთა კონფერენციასა და ნებისმიერ შესაბამის დამხმარე ორგანოს. საჭიროების შემთხვევაში ინფორმაციის წარდგენის პროცედურები უფრო დაწვრილებით შეიძლება იყოს განხილული მხარეთა კონფერენციის მიერ.
7. მხარეთა კონფერენცია თავისი პირველი სესიის მომენტიდან ღებულობს ტექნიკური და ფინანსური მხარდაჭერის ზომებს იმ მხარეებისათვის, რომლებიც განვითარებადი ქვეყნები არიან, მათი თხოვნით, ამ მუხლის შესაბამისად ინფორმაციის შეგროვებასა და მიწოდებაში, ასევე წარდგენილ პროექტებთან და რეაგირების ღონისძიებებთან დაკავშირებული ტექნიკური და ფინანსური მოთხოვნების განსაზღვრებაში მუხლი 4-ის შესაბამისად. ასეთი მხარდაჭერა, აუცილებლობის შემთხვევაში შეიძლება გაეწიოს სხვა მხარეებსაც კომპეტენტური საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სამდივნოების მიერ.
8. მხარეთა ნებისმიერ ჯგუფს, მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული სახელმწიფოების წინასწარი შეტყობინების პირობით, შეუძლია წარადგინოს ერთობლივი შეტყობინება ამ მუხლით განპირობებული ვალდებულებების შესასრულებლად იმ პირობით, რომ ასეთი შეტყობინება შეიცავს ინფორმაციას თვითოეული ამ მხარის მიერ კონვენციის თანახმად თავის საკუთარ ვალდებულებათა შესრულების შესახებ.
9. ინფორმაცია, რომელიც მიიღო სამდივნომ და მხარის მიერ აღნიშნულია როგორც კონფიდენციალური, მხარეთა კონფერენციის მიერ დასადგენი კრიტერიუმების შესაბამისად, მისი კონფიდენციალურობის უზრუნველყოფის

მიზნით, განზოგადოვდება სამდივნოს მიერ იმ ნებისმიერი ორგანოსათვის გადაცემამდე, რომელიც მონაწილეობს ინფორმაციის გადაცემასა და განხილვაში.

10. გემო პუნქტ 9-ის დებულებათა შესაბამისად და ნებისმიერი მხარის შესაძლებლობისათვის არასაზიანოდ, გამოაქვეყნოს თავისი განცხადება ნებისმიერ დროს, სამდივნო გამოაქვეყნებს მხარეთა შეტყობინებას ამ მუხლის შესაბამისად, მათი მხარეთა კონფერენციისათვის წარდგენის მომენტში.

მუხლი 13 **განხორციელების შესახებ** **საკითხთა გადაწყვეტა**

მხარეთა კონფერენცია თავის პირველ სესიაზე განიხილავს მხარეთა თხოვნით მათთვის გაწეული მრავალმხრივი საკონსულტაციო პროცესის ორგანიზაციის საკითხს იმ საკითხთა გადასაჭრელად, რომლებიც ეხება კონვენციის განხორციელებას.

მუხლი 14 **დავათა მოწესრიგება**

1. კონვენციის განმარტების ან გამოყენების შესახებ ორი ან მეტი მხარის დავის შემთხვევაში დაინტერესებული მხარეები ცდილობენ დავის მოგვარებას მოლაპარაკებით ან მათ მიერ არჩეული სხვა ნებისმიერი მშვიდობიანი საშუალებით.
2. კონვენციის რატიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მასთან მიერთების ან ამის შემდგომ ნებისმიერ დროს, მხარეს, რომელიც არ წარმოადგენს ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციის, შეუძლია წარუდგინოს დეპოზიტორს წერილობითი განცხადება იმის თაობაზე, რომ ნებისმიერ დავაში კონვენციის განმარტების ან გამოყენების შესახებ ნებისმიერი მხარის მიმართ, რომელმაც აიღო თავის თავზე იგივე ვალდებულება, აუცილებელ პირობად იგი ცნობს ipso facto-ს და სპეციალური თანხმობის გარეშე:
  - a) დავის საერთაშორისო სასამართლოზე გადაცემას და/ან
  - b) არბიტრაჟულ განხილვას არბიტრაჟისადმი მიძღვნილ დანართში მოცემული პროცედურების შესახებ, რომლებიც შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადებში ექვემდებარება მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებას.

მხარეს, რომელიც ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციას წარმოადგენს, შეუძლია გააკეთოს ანალოგიური ხასიათის განცხადება საარბიტრაჟო განხილვის გამო გემო b ქვეპუნქტში მითითებული პროცედურების შესაბამისად.

3. გემო პუნქტ 2-ის შესაბამისად გაკეთებული განცხადება ამ განცხადების პირობების შესაბამისად ძალაშია მისი ვადის გასვლამდე ან სამი თვის

- გასვლამდე მას შემდეგ, რაც წერილობითი განცხადება მისი უკან გაწვევის შესახებ შესანახად ჩაბარდა დეპოზიტორს.
4. ახალი განცხადება, შეგყობინება განცხადების გაწვევის ან მოქმედების ვადის გასვლის შესახებ, არანაირად არ ეხება იმ საქმეებს, რომლებიც საერთაშორისო სასამართლოში ან საარბიტრაჟო სასამართლოშია განხილვამდე, თუკი მხარეები დავის დროს არ შეთანხმდებიან სხვა რამეზე.
  5. გემო პუნქტ 2-ის მოქმედებისას, თუკი ერთი მხარის მიერ მეორე მხარისათვის მათ შორის დავის წარმოშობის შესახებ შეგყობინებიდან თორმეტი თვის გასვლის შემდგომ, დაინგერესებულმა მხარეებმა ვერ შესძლეს თავიანთი დავის მოწესრიგება გემო პუნქტ 1- ში ხსენებული საშუალებებით, ეს დავა, მასში მონაწილე ნებისმიერი მხარის თხოვნით, წარდგება შერიგების პროცედურაზე.
  6. შემრიგებელი კომისია იქმნება დავაში მონაწილე ერთ-ერთი მხარის თხოვნით. კომისია შედგება თითოეული დაინგერესებული მხარის მიერ დანიშნული თანაბარი რაოდენობის წევრთაგან და ორივე მხარის მიერ დანიშნული წევრების მიერ ერთობლივად არჩეული თავმჯდომარისაგან. კომისიას გამოაქვს რეკომენდაციული გადაწყვეტილება, რომელსაც კეთილსინდისიერად განიხილავენ მხარეები.
  7. შერიგების შესახებ დამატებითი პროცედურები მიიღება მხარეთა კონფერენციის მიერ უმოკლეს ვადებში, შერიგებისადმი მიძღვნილ დანართში.
  8. ამ მუხლის დებულებები გამოიყენება ნებისმიერი შესაბამისი იურიდიული დოკუმენტის მიმართ, რომელიც შეიძლება მიღებულ იქნეს მხარეთა კონფერენციით, თუკი დოკუმენტი არ ითვალისწინებს სხვა რამეს.

მუხლი 15 **კონვენციის შესწორებები**

1. ნებისმიერ მხარეს წარუდგინოს კონვენციის შესწორებები.
2. კონვენციის შესწორებები მიიღება მხარეთა კონფერენციის მორიგ სესიაზე. სამდივნო აცხადებს მხარეებს კონვენციის ნებისმიერი წარმოდგენილი შესწორების გექსტს არა ნაკლებ ექვსი თვით ადრე სხდომის დაწყებამდე, რომელმედაც იგი უნდა იქნეს მიღებული. სამდივნო აგრეთვე აცხადებს შემოთავაზებული შესწორებების გექსტს კონვენციის ხელისმომწერ მხარეებს, და ინფორმაციისათვის, დეპოზიტარსაც.
3. მხარეები ყველა საშუალებას ხმარობენ კონვენციის ნებისმიერ შემოთავაზებულ შესწორებაზე კონსენსუსის საფუძველზე შეთანხმების მისაღწევად. თუკი ყველა ღონისძიება, მიმართული კონსენსუსის მისაღწევად, ამოიწურა და შეთანხმება მაინც არ არის მიღწეული, მაშინ როგორც უკანასკნელი ზომა, შესწორება მიიღება მხარეთა მოცემულ სხდომაზე დამსწრეთა და კენჭისყრაში მონაწილეთა ხმების საბაზისზე. სამდივნო აცნობებს მიღებული შესწორების გექსტებს დეპოზიტარს, რომელიც ამ გექსტს გაუგზავნის ყველა მხარეს მისაღებად.
4. შესწორებასთან დაკავშირებული მიღების დოკუმენტები შესანახად ეგზავნება დეპოზიტორს. შესწორება, რომელიც მიღებულია გემო პუნქტ 3 – ის შესაბამისად, მისი მიმღები მხარეებისათვის ძალაში შედის ოთხმთვიან ვადის დღე იმ დღიდან, როცა

დეპოზიტორს კონვენციის მხარეთა არანაკლებ სამი მეოთხედისაგან მიუვა მიღების შესახებ ღოკუმენტი.

5. ნებისმიერი სხვა მხარისათვის შესწორება ძალაში შედის ამ მხარის მიერ დეპოზიტორისათვის აღნიშნული შესწორების მიღების შესახებ ღოკუმენტის ჩაბარების თარიღიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.

6. ამ მუხლის მიზნებისათვის გერმინი “დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეები” ნიშნავს მხარეებს, რომლებიც ესწრებოდნენ და ხმა მისცეს “მომხრე” ან “წინააღმდეგი”.

მუხლი 16

კონვენციის დანართების მიღება და მათში შესწორებების შეტანა

1. კონვენციის დანართები წარმოადგენენ მის განუყოფელ ნაწილს, და თუკი, პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული საწინააღმდეგო, კონვენციაზე მითითება იმავდროულად ნიშნავს მის ნებისმიერ დანართზე მითითებასაც. მუხლი 14-ის პუნქტ 2b –სა და პუნქტ 7-ის დებულებათა არასამიანოდ ასეთი დანართები შემოიფარგლებიან ნუსხებით, ფორმებითა და სხვა ნებისმიერი აღწერილობითი ხასიათის მასალებით, რომელიც ეხება სამეცნიერო, ტექნიკურ, პროცედურულ ან ადმინისტრაციულ საკითხებს.
2. კონვენციის დანართები წარედგინება და მიიღება მუხლი 15-ის 2,3 და 4 პუნქტებში დადგენილი პროცედურით.
3. ზემო პუნქტ 2-ის შესაბამისად მიღებული დანართი კონვენციის ყველა მხარისათვის ძალაში შედის დეპოზიტორის მიერ ამ მხარეებისათვის აღნიშნული დანართის მიღების შესახებ შეგყობინების გაგზავნის თარიღიდან ექვსი თვის შემდეგ, იმ მხარეთა გამოკლებით, რომელთაც ამ პერიოდის განმავლობაში წერილობითი ფორმით აუწყეს დეპოზიტორს მათთვის ამ დანართის მიუღებლობა. დანართი იმ მხარეთათვის, რომელთაც მოახდინეს მიუღებლობის შესახებ თავისი უწყების ანულირება, ძალაში შედის დეპოზიტორის მიერ ასეთი შეგყობინების ანულირების შესახებ უწყების მიღების თარიღიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.
4. კონვენციის დანართების შესწორებების წარდგენა, მიღება და ძალაში შესვლა რეგულირდება იმავე პროცედურით, რომლითაც კონვენციის დანართთა წარდგენა, მიღება და ძალაში შესვლა ზემო 2 და 3 პუნქტების შესაბამისად.
5. თუკი დანართის ან დანართის შესწორების მიღება დაკავშირებულია კონვენციაში შესწორების შეტანასთან, მაშინ ასეთი დანართი ან დანართის შესწორება არ შედის ძალაში მანამ, სანამ არ შევა ძალაში კონვენციის შესწორება.

მუხლი 17

ოქმები

1. მხარეთა კონფერენციას შეუძლია მიიღოს კონვენციის ოქმები ნებისმიერ მორიგ სესიაზე.

2. სამდივნო ატყობინებს მხარეებს ნებისმიერი შეთავაზებული ოქმის ტექსტს ასეთი სესიის დაწყებამდე არა ნაკლებ ექვსი თვით ადრე.
3. ნებისმიერი ოქმის ძალაში შესვლის პირობები ღვინდება ამ დოკუმენტში.
4. მხოლოდ კონვენციის მხარეებს შეუძლიათ იყვნენ ოქმის მხარეები.
5. დადგენილებები ნებისმიერი ოქმის შესაბამისად მიიღება მხოლოდ შესაბამისი ოქმის მხარეების მიერ.

მუხლი 18

ხმის უფლება

1. კონვენციის თითოეული მხარე ფლობს მხოლოდ ერთ ხმას, გარდა ქვემო პუნქტ 2-ში გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
2. ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციები მათ კომპეტენციაში შემავალ საკითხებზე კენჭისყრაში მონაწილეობენ ხმათა იმ რაოდენობით, რომელიც გოლია კონვენციის მხარეებად მყოფ ამ ორგანიზაციის წევრ სახელმწიფოთა რაოდენობისა. ასეთი ორგანიზაცია არ სარგებლობს ხმის უფლებით, თუკი თავისი უფლებით სარგებლობს რომელიმე მისი წევრი სახელმწიფო, და პირიქით.

მუხლი 19

დეპოზიტორი

კონვენციისა და მუხლი 17-ის თანახმად მიღებული ოქმების დეპოზიტორის ფუნქციებს ასრულებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი.

მუხლი 20

ხელმოწერა

ეს კონვენცია ხელმოწერისათვის ღიაა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ან მისი ნებისმიერი სპეციალიზირებული ორგანიზაციის წევრი-სახელმწიფოებისათვის ან საერთაშორისო სასამართლოს სტატუსის მონაწილე სახელმწიფოებისათვის და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციებისათვის რიო-დე-ჟანეიროში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს დაცვისა და განვითარებისადმი მიძღვნილი კონფერენციის ჩაგარების დროს, შემდგომში კი ნიუ-იორკში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ცენტრალურ დაწესებულებებში 1992 წლის 20 ივნისიდან 1993 წლის 19 ივნისამდე.

მუხლი 21

დროებითი მექანიზმები

1. მუხლ 8-ში მითითებული სამდივნოს ფუნქციებს დროებით საფუძველზე, მხარეთა კონფერენციის პირველი სესიის დამთავრებამდე განხორციელებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ მისი 1990 წლის 21 დეკემბრის 45/212 რეზოლუციით დაფუძნებული სამდივნო.
2. ზემო პუნქტ 1-ში ნახსენები სამდივნოს ხელმძღვანელი განხორციელებს მჭიდრო თანამშრომლობას კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისო

ჯგუფთან, რათა ჯგუფს შეეძლოს დააკმაყოფილოს ობიექტურ სამეცნიერო და ტექნიკურ კონსულტაციებზე მოთხოვნილებები. ასევე შეიძლება ჩაგარდეს კონსულტაციები სხვა შესაბამის სამეცნიერო ორგანოებთან.

3. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის განვითარების პროგრამის, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს პროგრამის და რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკის გლობალური ეკოლოგიური ფონდი არის საერთაშორისო ორგანო, რომელსაც დროებით ეკისრება მუხლ 11-ში ნახსენები ფინანსური მექანიზმის მართვა. ამასთან დაკავშირებით მუხლი 11-ის მოთხოვნათა შესასრულებლად გლობალური ეკოლოგიური ფონდის სტრუქტურა უნდა იქნეს სათანადოდ შეცვლილი, ხოლო მის წევრულ შემადგენლობას უნდა ჰქონდეს უნივერსალური ხასიათი.

მუხლი 22

რატიფიკაცია, მიღება, მოწონება ან მიერთება

1. კონვენცია ექვემდებარება სახელმწიფოთა ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციათა მიერ რატიფიკაციას, მიღებას, მოწონებას ან მიერთებას. იგი იღება მიერთებისათვის იმ დღის მომდევნო დღეს, რა დღესაც კონვენცია იხურება ხელის მოწერისათვის. დოკუმენტები რატიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მიერთების შესახებ შესანახად ბარდება დეპოზიტორს.
2. ეკონომიკური ინტეგრაციის ნებისმიერი რეგიონალური ორგანიზაცია, რომელიც ხდება კონვენციის მხარე, მაგრამ ამავე დროს არც ერთი მისი წევრი სახელმწიფო არ წარმოადგენს მხარეს, არის კონვენციიდან გამომდინარე ყველა ვალდებულების მაგარებელი. იმ შემთხვევაში, როცა ასეთი ორგანიზაციების ერთი ან მეტი წევრი-სახელმწიფო წარმოადგენს კონვენციის მხარეს, ეს ორგანიზაცია და მისი წევრი სახელმწიფოები დებულობენ გადაწყვეტილებას კონვენციიდან გამომდინარე თავიანთ ვალდებულებათა შესრულებისათვის მათი შესაბამისი მოვალეობების შესახებ. ასეთ შემთხვევაში ამ ორგანიზაციებსა და მის წევრ-სახელმწიფოებს არ შეუძლიათ პარალელურად განახორციელონ კონვენციიდან გამომდინარე უფლებები.

მუხლი 23

ძალაში შესვლა

1. კონვენცია ძალაში შედის რატიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მიერთების შესახებ ორმოცდამეათე დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების თარიღიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.
2. ყოველი სახელმწიფოსათვის ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციისათვის, რომელიც ახდენს კონვენციის რატიფიკაციას, დებულობს ან იწონებს მას ანდა უერთდება კონვენციას რატიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მიერთების შესახებ ორმოცდამეათე დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების შემდეგ, კონვენცია შედის ძალაში ასეთი ქვეყნის ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციის მიერ

რაგიფიკაციის, მიღების, მოწონების ან მიერთების თავისი დოკუმენტის შესანახად ჩაბარების თარიღიდან ოთხმოცდამეათე დღეს.

3. გემო 1 და 2 პუნქტების მიზნებისათვის ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალური ორგანიზაციის მიერ შესანახად ჩაბარებული არც ერთი დოკუმენტი არ განიხილება დამატებითად იმ დოკუმენტებთან, რომლებიც ჩაბარებულია ამ ორგანიზაციის წევრი-სახელმწიფოს მიერ შესანახად.

მუხლი 24 **დამატებითი შენიშვნები**

არავითარი დამატებითი შენიშვნები კონვენციისადმი არ დაიშვება.

მუხლი 25 **გასვლა**

1. ამა თუ იმ მხარისათვის კონვენციის ძალაში შესვლის თარიღიდან სამი წლის გასვლის შემდეგ ამ მხარეს შეუძლია ნებისმიერ დროს გავიდეს კონვენციიდან დეკომპიგორისათვის წერილობითი შეცვობინების გაგზავნით.
2. ნებისმიერი ასეთი გასვლა ძალაშია დეკომპიგორის მიერ გასვლის შეცვობინების მიღების თარიღიდან ერთი წლის შემდგომ ან იმ უფრო გვიან ვადაში, რომელიც შეიძლება იყოს მითითებული გასვლის შეცვობინებაში.
3. კონვენციიდან გამსვლელი ნებისმიერი მხარე ასევე გასულად ითვლება ნებისმიერი ოქმიდან, რომლის მხარესაც იგი წარმოადგენს.

მუხლი 26 **აუტენტიური ტექსტები**

ამ კონვენციის დედანი, რომლის ტექსტები ინგლისურ, არაბულ, ესპანურ, ჩინურ, რუსულ და ფრანგულ ენებზე თანაბრად აუტენტიურია, შესანახად ბარდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს.

რის დასტურადაც ქვემო ხელისმომწერთა, სათანადო უფლებამოსილებისა მქონებელთა, ხელი მოაწერეს ამ კონვენციას.

შესრულებულია ნიუ-იორკში ათას ცხრაას ოთხმოცდათორმეტი წლის მაისის თვის ცხრა რიცხვში.

დანართი 1

ავსტრალია
ავსტრია
ბელორუსია *)
ბელგია
ბულგარეთი *)
უნგრეთი *)
გერმანია
საბერძნეთი
დანია
ევროპული გაერთიანება

ირლანდია
ისლანდია
ესპანეთი
იგალია
კანადა
ლატვია *)
ლიტვა *)
ლუქსემბურგი
ნიდერლანდი
ახალი ზელანდია
ნორვეგია
პოლონეთი *)
პორტუგალია
რუსეთის ფედერაცია *)
რუმინეთი *)
დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის
გაერთიანებული სამეფო
ამერიკის შეერთებული შტატები
თურქეთი
უკრაინა *)
ფინეთი
საფრანგეთი
ჩეხოსლოვაკია *)
შვეიცარია
შვეცია
ესტონეთი *)
იაპონია

---

*) – ქვეყნები, რომლებშიც მიმდინარეობს საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლა

დანართი II

ავსტრალია
ავსტრია
ბელგია
გერმანია
საბერძნეთი
დანია
ევროპული გაერთიანება
ირლანდია
ისლანდია
ესპანეთი
იგალია
კანადა

ლუქსემბურგი
ნიდერლანდები
ახალი ზელანდია
ნორვეგია
პორტუგალია
დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის
გაერთიანებული სამეფო
ამერიკის შეერთებული შტატები
თურქეთი
ფინეთი
საფრანგეთი
შვეიცარია
შვეცია
იაპონია

კომიტეტის მოხსენების დანართი II

კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის შესახებ მოლაპარაკების წარმოების
სამთავრობათაშორისო კომიტეტის მიერ მიღებული რეზოლუცია

INC/1992/1. დროებითი მექანიზმები

კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის შესახებ მოლაპარაკების
სამთავრობათაშორისო კომიტეტმა,

შეათანხმა და მიიღო რა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის
ცვლილების ჩარჩო კონვენცია,

თვლის რა აუცილებლად მოსამზადებელი ღონისძიებების გაგარებას კონვენციის
ძალაში შესვლისთანავე მისი უსწრაფესი და ეფექტური გამოყენებისათვის,

თვლის რა შემდეგ, რომ დროებითი მექანიზმების ფარგლებში მოლაპარაკების
პროცესში უალრესად მნიშვნელოვანია ყველა მონაწილის დასაქმება კომიტეტის
მუშაობაში,

ეყრდნობა რა გენერალური ასამბლეის 1990 წლის 21 დეკემბრის 45/212 და
1991 წლის 19 დეკემბრის 46/169 რეზოლუციებს,

1. მთუწოდებს ყველა სახელმწიფოს და ეკონომიკური ინტეგრაციის
რეგიონალურ ორგანიზაციას, უფლებამოსილს ამაზე, მოაწეროს ხელი კონვენციას
რიო-დე-ჟანეიროში გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოსა და
განვითარების კონფერენციის მსვლელობისას, ან შემდგომ, როგორც კი შეიქმნება ამის
შესაძლებლობა, ხოლო ამის შემდეგ კი მოახდინოს კონვენციის რატიფიცირება, მიღება
ან მოწონება ან შეუერთდეს მას,

2. სთხოვს გენერალურ მდივანს, მხარეთა კონფერენციის პირველი სესიისათვის
მოსამზადებლად, როგორც ეს მითითებულია კონვენციაში, მიიღოს აუცილებელი
ზომები გენერალური ასამბლეის 46/169 რეზოლუციის პუნქტ 4-ის შესაბამისად
კომიტეტის სესიის მოსაწვევად;

3. შემდგომ სთხოვს შემდგომ გენერალურ მდივანს გენერალური ასამბლეის ორმოცდამეშვიდე სესიაზე გამოიგანოს კონვენციის ძალაში შესვლამდე კომიტეტის შემდეგი სესიების ორგანიზაციასთან დაკავშირებული რეკომენდაციები;

4. წინადადებას აძლევს გენერალურ მდივანს ჩართოს გენერალური ასამბლეისათვის თავის მოხსენებაში 46/169 რეზოლუციის 4 და 9 პუნქტების მიხედვით გამოთხოვნილი წინადადებები, რომლებიც 45/212 რეზოლუციის თანახმად დაფუძნებულ სამდივნოს მისცემდა საშუალებას განეგრძო თავისი საქმიანობა მხარეთა კონფერენციის მიერ კონვენციის სამდივნოს დანიშვნამდე;

5. მოუწოდებს მთავრობებსა და ორგანიზაციებს ნებაყოფილობით გააკეთონ შენაგანები გენერალური ასამბლეის 45/212 რეზოლუციის თანახმად დაფუძნებულ არასაბიუჯეტო ფონდებში, რათა შეიგანონ თავიანთი წვლილი ღროებით მექანიზმებთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვაში და უზრუნველყონ, რომ განვითარებადი ქვეყნები, კერძოდ ნაკლებად განვითარებული ქვეყნები და მცირე კუნძულოვანი განვითარებადი ქვეყნები, აგრეთვე გვალვითა და გაუდაბნოებით დაზარალებული განვითარებადი ქვეყნები სრულად და ეფექტურად მონაწილეობდნენ კომიტეტის სესიებში,

6. სთავაზობს სახელმწიფოებსა და ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონალურ ორგანიზაციებს, რომელთაც აქვთ კონვენციის ხელის მოწერის უფლება, შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადებში მიაწოდონ სამდივნოს ხელმძღვანელს ინფორმაცია კონვენციის ძალაში შესვლამდე კონვენციის დებულებათა შესაბამისად მიღებული ზომების შესახებ.

1992 წლის 9 მაისი